

YADDAŞLARDA QALAN ÖMÜR YOLU

FƏRRUX AĞAYEVİN UNUDULMAZ XATİRƏSİNƏ

Dağ kəndinin payız səhəri. Gecədən ətrafa çökən duman çəkilib. Yamyaşıl yamaclar yazın oğlan çağını xatırladır. Havanın azca şaxtalı olması yollarda gediş-gəlişi seyrəldib. Nə quşların nəغمəsi, nə tütək səsi, nə də tarlalardan maşınların gurultusu eşidilir. Səhərin dərin sükutunu Zuvandçayın sularının şırıltısı pozur.

Qızılı rəngə çalan meşələr göz işlədikcə uzanır. Demirağacın, palıdın, vələsin yarpaqlarından yerə elə bil xalı sərmisən. Talış meşələrinin belə min rəngə çaldığını heç vaxt görməmişəm. Vaxtilə diyara üz tutan xalq şairi Süleyman Rüstəm " bu yerlərin havasında sanki on beş yaşında-yam" yazıb. Bu sözlər də xalq şairi Fikrət Qocanıdır: " Allah da cənnəti uyduranda bəlkə Lerikdən danışmış".

Lənkəranda Lerikə

qalxan magistralın əllinci kilometrindən Dırıq nahiyəsinə yol ayrılır. Dövlət başçısının sərəncamı ilə yol yenidən qurulub, asfalt döşənib, dərələrin üstündə körpülər salınıb. İndi bu ərəzidəki kəndlərin əhalisi şəhərlərə rahat gedib-gəlir, yüklər daşınır.

Dırıq elinin abad kəndlərindən biri Kirevuddan rayon mərkəzinə yarım saatlıq yoldur. Cənub bölgəsində ziyalılar məskəni kimi tanınır. Bu torpağın övladları Lerikdə, qonşu rayonlarda məsul vəzifələrdə çalışıblar, hörmət sahibi olublar. Talib Məmmədov Lerik Rayon Partiya Komitəsinin katibi, Babaxan Cahangirov rayon milis şöbəsinin rəisi, Balaxan Mirzəyev və Fazil Kərimov müxtəlif illərdə rayon qəzetinin redaktoru, Vəkil Ağababayev xalq nəzarəti komitəsinin sədri, Əsgər Məmmədov Goranboy və Astarada birinci katib işləyib.

Kirevudun ilk ziyalılarından Fərrux Ağayev yaşlı nəslin yaddaşında xeyirxah şəxsiyyət, sadə insan, təcrübəli qələm sahibi və pedoqoq kimi qalıb. O, 1922-ci ildə doğulmuşdu. Atası İslam kişi dövrünün mütərəqqi fikirli adamlarından olub. Bakı-Həştərxan gəmisində qazancı, kapitan köməkçisi işləyib. Sonralar doğma diyara qayıdıb, torpağa bağlanıb, ailəsini halallaqla dolandırıb.

Fərrux Ağayev

12 yaşına çatanda ata-anasını itirib, ailənin ağırlığı hələ bərkiməmiş çiyinlərinə düşüb, həyat yolu seçib. Masallı rayonunun Babaser kəndində orta təhsil almışdı. Bakıya gedib texniki peşə məktəbində poliqrafçı ixtisasına yiyələnmişdi. Təyinatla Lerikdə çıxan "Kolxoz yolu" qəzetinin mətbəəsinə göndərilmişdi. Əmək fəaliyyətinə mürəttib kimi başlamışdı.

Günlərin birində Fərrux Ağayev hərbi komissarlığa gedir, təkidlə cəbhəyə göndərilməsini tə-

ləb edir. Bu barədə qəzetin redaktoruna məlumat verilir. Məsələyə rayon partiya komitəsi də qarışır. Yeganə ixtisaslı poliqrafçı kimi işdə saxlanılır.

İki ildən sonra

Fərrux Ağayevin savadlı, az-çox təcrübəli olduğu nəzərə alınaraq korrektor təyin edilir. O, bu vəzifənin öhdəsindən bacarıqla gəlir. Məsul katiblə bəzən gecə yarıya-dək mətbəədə növbəti nömrəni çapa hazırlayırlar. Ertəsi gün 2 səhifəlik qəzet əldən-ələ gəzir, maraqla oxunur.

Ötən əsrin qırxıncı illərində rayon partiya komitəsi qəzetin redaktorunu dəyişmək barədə Mərkəzi Komitədən tapşırıq alır. Məsələ büro iclasının müzakirəsinə çıxarılır. Fərrux Ağayevin namizədliyi irəli sürülür və bəyənilir. O, üç il bu vəzifədə fəaliyyət göstərir, etimadı doğruldur. 1947-ci ildə rayon partiya təşkilatının növbəti konfransında raykomun katibi vəzifəsinə irəli çəkilir.

Müharibədən sonrakı illərdə Lerikdə vəziyyət ağır idi. Kolxozlar dövlətin vəsaiti hesabına fəaliyyət göstərirdilər. Məhsuldarlıq aşağı düşmüşdü, camaatın dolanacağı qolaydı. Vəziyyətdən çıxmaqdan ötrü partiya işçiləri gecəgündüz işləyir, qüvvələri səfərbərliyə alır, kəsərlə sözləri ilə adamlarda inam yaradırdılar. Fərrux Ağayev də kəndləri gəzir, əhali ilə görüşür, məsləhətlər verib əməli köməklik göstərirdi. İllər ötdükcə rayon dirçəliş yoluna qədəm qoydu, diyara qayıdış başlandı, təsərrüfatlara texnika verildi, əkin-biçinə geniş meydan açıldı, qoyun-quzuların sayı artdı.

Bakı Partiya məktəbinin Lerikdə kadrların yetişməsində əvəzsiz xidmətləri olub. 1949-1951-ci illərdə Fərrux Ağayev də burada oxuyub, natamam ali təhsil alıb. Rayona qayıdıb işini davam etdirib.

Uzun illərin təcrübəsindən

yəqin etmişəm ki, Lerikdə ən çətin, çox məsulyyətli vəzifələrdən biri (mən deyərdim birincisi) qəzet redaktorudur. Bəzən partiya komitəsi orqanının fəaliyyətinə yersiz müdaxilə edir, katiblər şəxsi mövqelərini dikte edirdilər. Bu xoşagəlməz rəhbərlik redaksiyada kollektivin işləməsinə mane olur, qələm sahiblərinin əl-qolunu bağlayır. Xoşbəxtlikdən 17 illik redaktorluq fəaliyyətimdə belə halların qarşısını aldım, qəzetin nüfuzunu qorudum, sağlam kollektiv yaratdım, mükafatlar aldım.

Bu haşiyəni çıxmaqda məqsədim ötən əsrin 70-ci illərində hər 2-3 ildə redaktoru dəyişmək, qəzetə qəyyumluq etməyi nəzərə çarpdırmaqdır. 1953-cü ildə də belə olmuşdu. Redaktoru işdən götürmüşdü.

Fərrux Ağayev yenidən əvvəlki iş yerinə qayıtdı. Qəzetin tirajı xeyli artdı. Fəhlə-kəndli müxbirləri redaksiyaya ayaq açdılar. Onların imzaları qəzet səhifələrində göründü. İşlər məcrasına düşəndə redaktoru problemlə bir təşkilata-rayon istehlak cəmiyyətinə sədr seçdilər. Əhalinin ərzaq və sənaye mallarına ehtiyacı çox, təminat az idi. Yeni seçilmiş sədr vəziyyətdən çıxış yolu axtarırdı. Ucqar kəndlərdə mağazalar açdırdı, ərzaq ailələrin sayına görə bölündü. Ancaq bu da kömək etmədi, vəziyyət dəyişmədi. Sədr öz xahişi ilə işdən çıxmalı oldu.

Fərrux Ağayev bir müddət rayon kino birliyinin direktoru işlədi. Kəndlərdə qurğuların sayını artırdı, filmlər gətirib nümayiş etdirdi. Birlik dirçəldi, planları yerinə yetirdi, işçilər aybaay maaş aldılar.

On beş il

rayon mərkəzində fəaliyyətdən sonra Fərrux müəllim ata ocağına qayıtdı. Müəllimliyi həmişəlik peşə seçdi. Qonşu Boykəndil kənd səkkizillik məktəbində tarix fənnindən dərs dedi. Pedoqoji kollektivin, valideynlərin məhəbbətini qazandı, ağsaqqal ziyalı kimi hər evdə hörmətlə qarşılandı, məclislərin başında göründü. Onu Ordahal kənd ibtidai məktəbinə direktor təyin edəndə də razılığını bildirdi, "mənmişün vəzifənin böyük - kiçikliyi yoxdur" dedi.

Fərrux Ağayev əlli yaşına çatanda həmkəndliləri təbrikə gəldilər. Söz sözü çəkdi, Ağsaqqallar onu kolxoz sədri seçmək barədə söhbət saldılar. O, el-oba müdriklərinin məsləhətindən çıxmadı. 1972-ci ildə təsərrüfata rəhbərlik etməyə başladı. Yaxşı da işlədi. Üç ildə kolxozun gəliri hesabına abadlıq işləri aparıldı, yollar qaydaya salındı, texnika alındı, əmək haqları ödənildi.

İllər ötdü, Fərrux müəllimin ailəsi böyüdü. Qızıl xanımla üç oğul, beş qız ərşəyə çatdırdılar. Ömrünün son 20 ilini müəllimliyə həsr elədi. Kirevud, Boykəndil, Aran məktəblərində tarix, coğrafiya fənlərini tədris elədi. Qabaqcıl təhsil işçisiydi. Təcrübəsindən gənc müəllimlər bəhrələnirdilər.

Həmzə Vəliməmmədov,
Əməkdar jurnalist

Dərs dediyi cavanların soracağı şəhər və kəndlərdən gəlirdi. Həmişə işıqlı ziyalı, el adamı-tək xatırlandı.

Fərrux Ağayev ömrünün müdrik çağında, 2011-ci ilin yanvar ayında 89 yaşında haqq dünyasına qovuşdu.

Yaxından tanıdığım bir insan haqqında bu yazını qələmə alanda onun həmkəndlilərinin, vaxtilə bir kollektivdə çalışdığı müəllimlərin, övladlarının xatirələrini dinlədim:

Surxay Əsədov, respublikanın əməkdar müəllimi: - Uzun müddət Fərrux müəllimlə bir yerdə işləmişik. Mən Boykəndil məktəbinə rəhbərlik etdiyim illərdə onu sadə, səmimi, sözübütöv, yurda bağlı ziyalı kimi yaxından tanıdım. "Yaxşı qonşu qardaşdan irəlidir" ataların müdrik kəlamını eşidəndə Fərrux müəllim gözlərimin önünə gəlir. Axı, biz həm işdə, həm qonşuluqda həmfikir, həmdərd idik. O, kəndimizin abadlığına ürəyi yanan adam idi. Doqquz ilə yaxındır aramızda yoxdur. Bir ağsaqqal kimi həmişə yeri görünür.

Abdulla Ayazoğlu, Kirevud kənd poçt şöbəsinin işçisi: - Fərrux müəllim məsul vəzifələrdə çalışmışdı, təmiz adını, nüfuzunu qorumuşdu. Özü deyərdi ki, mən adamlara kömək eləyəndə, işə götürəndə heç kəsdən təmənnə güdməmişəm. Ailəmi aldığım məvaciblə dolandırmışam. Müəllim çörəyi bərəkətli olur. Halallığı atamdan görüb - götürmüşdüm, onun yolu ilə getdim.

Kolxozumuzda

üç il sədr işlədi, əhdinə sadıq oldu. Sözündə, əməlinə bütövlü-yü ömrünün sonuna kimi qorudu. Hay-küyü sevməzdi, təmtəraqdan uzaq idi. Kişi kimi yaşadı, kişi kimi də əbədiyyətə qovuşdu. Belə ziyalılar ölmürlər, həmişə yada düşüb xatırlanırlar.

Vasif Ağayev: - Atam uzun ömür yaşadı. Lerikin ictimai həyatında ziyalılıq borcunu yerinə yetirdi. Rayonun salnaməsi olan yerli qəzetin tarixinə adı yazıldı. Fəxr edərəm ki, bizim diyarın mətbuat işçiləri arasında adı ehtiramla çəkilir. O, gözəl pedaqoq, qayğıkeş ailə başçısı, müdrik ağsaqqal, tay-tuşlarına, övladlarına sədaqətli dost idi.

Yaziya nöqtə qoyarkən radio dalğalarından bir mahnı səsləndi:

**Kimlər gəldi, kimlər getdi,
Bu dünyadan, bu dünyadan.
Arif olan nakam getməz,
Bu dünyadan, bu dünyadan.**

Fərrux müəllim dünyadan nakam getmədi. Təmiz adı, xeyirxah əməlləri, ədəb - ərkanlı övladları qaldı.